

BISERIC'A SI SCÓL'A.

F'óia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Prettulu abonamentului:	Prettulu insertiunilor:	Correspondențiile se se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Invitare de prenumeratiune

la

„BISERIC'A SI SCÓL'A.“

F'óia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

De la 1. iuliu vechiu, f'óia „Biseric'a si Scól'a“ intra in alu doilea semestru alu anului curentu.

Rugãmu deci pre on. abonenti a càroru abonamentu incéta cu finea lui iuniu, cât si pe acei domni, cari voiescu a prenumerá f'óia nóstra, se binevoiésca a-si renoi abonamentulu cât mai curendu, ca se ne scimu orientá cu tiparirea esemplarielor, si ca se nu intrerupemú espedarea jurnalului.

Prettulu abonamentului este celu din frontepiciulu f'óiei, si anume: 2 fl. 50 cr. pe jumetate de anu pentru Austro-Ungaria, si 3 fl. 50 cr. pentru strainatate.

Banii pentru inlesnirea publicului recomendãmu a se trimite prin asemnatiuni postale.

Redactiunea.

In positiunea actuala a scóleloru nóstre confessionali.

Dela nascere si pana la mórte viéti'a omului este insocita si pendentã de o multime de necesități, cari se potenciéza totu mai multu, cu cât cineva inaintéza in etate si in civilisatiune. In faci'a acestoru necesități individulu ca atare, fia elu de orice rangu si stare, este pré micu si puterile lui pré slabe, decât se le póta corespunde. Astfeliu natur'a sa insasi lu-aviséza la spriginulu reciproc alu celoru de o sórte cu densulu. Acésta impregiurare decidietória a fost factorulu, care a condusu pre ómeni de la inceputu a se grupá

unulu in giurulu altui'a si a formá diferite societãti, prin cari numai a pututu obtiené rezultatele, la cari lu-vedemu inaltiatu astadi. Ce este apoi viéti'a lipsita de societate? Nimicu alt'a, decât o tortura, unu adeveratu iadu pre pamentu, din carele dispare orice placere, orice bucuria. Astfeliu doue sunt cu deosebire momentele, cari lu-facu pe omu a cautá societatea semeniloru sei, si anume: multele sale trebuintie, cari si-le póte satisface numai prin ajutoriu reciproc si placerea séu farmeculu de viéti'a, pe carele lu-afia numai in societatea semeniloru sei.

Progresulu unei societãti este conditionatu de la modulu, dupa carele se imparte rolulu diferitiloru membri, cari o constituescu si de la simpati'a, care o nutrescu facia de intregu si scopurile lui. Cu cât se gasescu aceste doue conditiuni in o stare mai buna, cu atât progresulu este mai siguru si cu atât positiunea individiloru devine mai multiemitória, mai fericita, ér adeverata'ã basa in ambe aceste privintie s'a normatu numai prin venirea Salvatoriului in lume.

Purcediendu din aceste principii amu salutatulu cu totii cu mare bucuria redobandirea constitutiunei biserice si strepunerea ei pre bazele si principiile date de Fundatoriulu ei si de apostolii Sei. Toti eramu cuprinsi de o legitima mandria si condusi de o firma sperantia, cà sórtea poporului nostru se va schimbá si positiunea lui va devení in celu mai scurtu timpu mai buna si mai multiemitória. Abiá initiati inse in viéti'a constitutionalã, si inca mai nainte de a fi trecutu preste greutãtile primului inceputu ne vedemu astadi strapusi in biserica fara voi'a nóstra in un'a din cele mai grele positiuni prin impunerea limbei magiare ca studiu obligatu in scólele nóstre confessionali.

Celu ce a urmaritu cu atentiune cele ce s'au petrecutu in adunãrile corporiloru legiuitorie cu ocasiunea desbaterei dispusetiuniloru legii din

cestiune s'a pututu convinge câte sunt greutățile, ce avem a îndurá prin punerea lor în aplicare. Astadi aceste dispușetii s'au ridicatu la valóre de lege, o lege grea, dar o lege cărei'a trebuie se ne supunemu.

Ei bine, în o astfelu de stare nime în lume nu se mai póte indoí, cá medilócele, de cari faceam usu pana aci, numai sunt, numai potú fi suficiente, daca voimú se salvámú ceea ce avemú mai scumpu: cultur'a poporului nostru. Greutatea cea mai mare apésa înse în prim'a linia asupra invetiatorilor si asupra organelorú nóstre bisericesci si scolastice. Sub astfelu de conditiuni ni se obtrude întrebarea: fi-vorú óre în stare acesti doi factori, între impregiurările, în cari se gasescu, a corespunde misiunii lorú atât de multu îngreuiate prin dispușitiunile venite ca fulgerulu asupra-le în timpulu din urma?

Acésta întrebare o va puté resolu numai viitoriulu. Ceea ce putem face astadi se reștrange numai pre langa imbarbatarea, ca se ingrigimú unulu fiescecarele a ne face detorintia iu cadrulu activității, ce ni o dictéza positiunea, în carea ne aflámú. Spre orientare în acésta privintia atragemú luarea aminte asupra urmatórelorú: Este sciutu, cá greutatele, de cari amintirámú a venitu asupra-ne fara voi'a si concursulu nostru. Aceste greutatele nu potú înse nici odata infrange unu corpu, ce posedé putere de viétia si consciu de misiunea, dreptulu si detorintiele sale. Biserica si natiunea nóstra au manifestatu în toti tempii multa putere de viétia, prin carea a infruntatu si respinsu multe pericole. Numai în acésta putere de viétia putem vedé dara si astadi garanti'a viitoriului. Astfelu unic'a mangaiere ce ne a mai ramasú este speranti'a, ce o nutrimú în poporulu nostru si în zelulu organelorú, cari au în mana caus'a scólei.

Vorú fi multi, cari în punctulu acest'a ne vorú reflectá, cá poporulu nostru este saracitu si ingenuchiatu sub greutatea surcinelorú ce are a suportá, ér Ceriulu se pare cá nu voiesce a-si întórce mani'a sa de catra noi si numerulu anilorú rei se mai înmultiesce si cu anulu acest'a. Are cuventu acésta reflexiune, dar nu ne este iertatu se uitámú nici odata, cá necazurile si suferintiele popórelorú sunt scól'a virtutii, si cá chiar lips'a si necazurile au fost în toti tempii motorulu civilizatiunei. Conscii de acestu principiu speranti'a nóstra o tienemu de fundata, si credemu, cá greutatele enorme gramadite în mesura atât de mare asupra scólelorú nóstre nu vorú conduce pe nimenea la desperare, ci tocma din contra vorú produce în noi curagiulu si entusiasmulu necesariu pentru salvarea sanctuariului, de care legámú viitoriulu nostru.

Sub presiunea lipsei s'au desvoltatu si s'au înaltiatu multe popóre în decursulu seclilorú. De ce se nu urmárimú si noi esemplele lorú, si se nu ne grupámú în giurulu santei cause, cand cu toti cunóscemu capitalele depuse în talentele si bratiile de munca ale poporului romanu?

Activitatea continua si o viétia virtuósa au produsu minuni în totu loculu. Sub drapelulu lorú nu mai începe indoieála, se póte inaugurá si pentru noi o sórte mai buna. Dreptu aceea, dupa ce ne amú convinsu, cá periclulu în scóla este atât de iminentu, nu ne remane alt'a, decât se ne punemu la lucru, se ne grupámú în giurulu santei cause, si usandu de institutiunile, ce posedemu, se dámú fiecare denariulu nostru scólei.

Se nu uitámú înse nici odata, cá opulu nostru numai asia va puté obtiené succesulu doritu, daca în fiacare pasu alu nostru va domni unu puternicu spiritu de asociare, acelu factoru însemnatu, carele este isvorulu fericirii oricarei societáti si caus'a tuturor rezultatelorú bune, pe cari le a obtienutu omenimea. Caus'a scolara nu este o cauza a invetiatorilorú, séu a organelorú scolastice. Ee este o cauza comuna, cea mai însemnata cauza a natiunei, carea cere în modu imperativu spriginulu si concursulu tuturorú.

Cand întréga natiunea si-va pune puterile întru ridicarea causei scolari, atunci succesulu este siguru. Astfelu cu puteri unite vomú deveni tari, vomú infruntá tóte pericolele, vomú delaturá tóte pedecile, vomú salvá ce avemú mai santu si vomú obtiené binecuvéntarea posterității.

Educatiunea în Chin'a.

În faci'a multelorú schimbári si reforme, ce s'au urmatu pe globulu pamentului întempinámú unu poporu, a cărui viétia ni se infacisiéza si astadi în aceeași forma si stare, în carea se gasiá înca în cele mai vechi timpuri, de cari tiene aminte istori'a. Acestu poporu sunt Chinezii. Numerulu lorú se urca preste 300 de milióne, si locuiescu unu teritoriu de o marime enorma, ce se întinde dela Ostu spre Vestu 1500 de mile engleze si totu atátea dela Nordu spre Sud. La acestu poporu întempinámú civilizatiune înca într'unu timpu cand în Europ'a domnesce barbari'a. Seclii înainte de noi Europeanii cusoscu Chinezii artele, pe cari le privimú de triumfulu civilizatiunei, ér prin industri'a si spiritulu de întreprindere manifestatu mai cu séma în lucrările publice mai cá întrecu si astadi popórele din Apusu. Tíer'a, de carea vorbimú este încungiurata în parte de unu muru giganticu ziditu înainte de 200 de ani de o lungime de 1500 mile engleze, si posedea unu canalu de 700 de mile patru seclii mai nainte, de ce s'a vedíutu primulu canalu în Europ'a.

Acestu imperiu colosalu se guvernéza de unu singuru regentu. Poporulu observa facia de monarchu o supunere neconditionata întru atât'a, încât în ochii Europeanului apare mai multu de o masa mare de animale, decât de fiintie cu ratiune si vointia libera. Cu

tóte acestea este de mirare, elu nu a cadiautu in ignorantia, ci a sciutu sè-se sustiena pe unu gradu anumitu de cultura, pe carea o stiméza, si de carea este mai mandru decât oricare altu poporu din lume. Institutiunile din Chin'a datéza de mai bine de 2500 de ani. Ele s'au sustienutu inse nemodificate pana in diu'a de astadi. Aceeasi stabilitate s'a sustienutu la Chinezi si in sciintia si arta si preste totu in civilizatiune, asia încât Chinezii sunt uniculu poporu in istori'a némului nostru, la carele cultur'a ni se infacisíéza intr'unu stadiu *permanentu stationariu*.¹⁾ Asia d. e. faceau Chinezii observatiuni astronomice inca inainte cu 4000 de ani, cu tóte acestea nici astadi nu si-sciu regulá calendariulu fara ajutoriulu Europeanilor. De asemenea inca unulu din cei dantai monarchi ai loru a facutu descoperirea, cá unele ierburi sunt bune pentru vindecarea cutároru morburu. Mai in acea stare a remasu inse medicin'a pana in diu'a de astadi. Acésta stabilitate se observéza in intréga viéti'a Chinezulu, încât tóte rezultatele, la cari se inaltiasé prin cultura inca din cele mai vechi timpuri au capetatu unu caracteru stereotipu.²⁾

Chinezulu tiene fórté multu la civilizatiunea sa, si este mandru pe institutiunile sale. Acést'a lu-face a luá de cinosura in orice activitate a sa fia sociala, politica, pedagogica séu economica *stabilitatea*.³⁾ In acésta tienuta a sa lu-intaresce si credinti'a religiósá, dupa carea omulu este *din natur'a sa bunu*, si carea infacisíéza de problema a vietii remanerea cu orice precíu pre langa bunatatea primitiva prin observarea cu scrupulositate a ordinei in vigóre.⁴⁾

In ceea ce privesce caracterulu, Chinezulu este copilarosu, blandu, fidelu si multiumitu, dar apoi si violénu si rafinatu, si adesea intrunesce un'a si aceeasi persóna ambe aceste specie de calitati. In comerciu este fórté dibaciu. La lucrulu campului si la industria are mare perseverantia. Chinezii sunt poporu de lucru. Ei sunt avisati mai de totu la lucrarea pamentului, si au de idealu ceriulu, carele nici odata nu incéta din lucru.⁵⁾

In Chin'a statulu se privesce ca o familia mare, alu cárei tata si capetenia este imperatulu. De aceea statulu intregu este organisatu dupa modelulu familiei. Acésta ideia de statu este bas'a celui mai crancenu despotismu, carele se manifestéza in tóte referintiele vietii. In familiile singuratece tatalu de familia este domnu si stepanu preste toti cei din casa, si ca atare pretinde dela toti supunere neconditionata, ér in famili'a cea mare, in statu, monarchulu are dreptu a pretinde dela toti individii, cari lu-constituiescu aceeasi supunere órba. Cu acést'a detoresce poporulu tuturor organeloru de statu, asia numitiloru „Mandarini.“⁶⁾ Tóta viéti'a si tóte institutiunile de statu nu urmarescu altu scopu, decât a deprinde si a impune poporulu acésta supunere órba. Religiunea acestui poporu inca nu este alteeva, decât unu mediculu in man'a statului de a tiené pe poporu in acésta supunere. Dupa credinti'a religiósá a Chinezulu imperatulu este „fiulu ceriului“, organu si reprezentantu alu lui Ddieu intre ómeni.⁷⁾ Puterea bisericésca si puterea de statu sunt impreunate intr'o singura per-

sóna, si religiunea este numai intru atât'a de valóre, încât servesce, si promovéza interesele statului.⁸⁾ Omulu nu are in viéti'a altu scopu mai insemnatu, decât supunere neconditionata legiloru statului si dactineloru sustienute in poporu din betrani⁹⁾ in cadrulu cároru si-afla tóta fericirea.

Sub astfelu de conditiuni educatiunea nu urmaresce altu scopu, decât: a invetiá generatiunile viitoare datinele poporulu si ordinea sociala si politica esistenta. Desvoltarea individuala libera este pentru Chinezu unu lucru necunoscutu. Dar nici nu i-se semte trebuinti'a, deórace elevulu are de modelu staveritu pentru toti timpii idealulu intregéi perfectiuni si fericiri omenesci in familia, in impregiurimea sa si in statu. Orice abatere de la starea de lucruri din betrani este urgisita, orice inoire unu lucru nebumu, ér introducerea unoru principie de cultura streine ceva barbaru. Astfelu directiunea obiectiva a educatiunei este *principiulu stabilitáti*. Fiendu apoi Chinezulu, ca toti Mongolii aplecatu la placerile sensuali si ducendu o viéti'a indreptata numai pentru acésta viéti'a, scopulu ce lu-urmaresce individulu prin educatiune este practicu, basatu pe *principiulu utilitáti*¹⁰⁾, ér mai pre sus de aceste dóue principii supunerii neconditionate, fara de care Chinezulu nu si-póte intipui viéti'a.

In cas'a parintésca este detoriu prunculu tatalu cu supunere. Daca tatalu este nemultiemitu cu fiulu seu, si se plange inaintea judecatoriului, acest'a pedepesce pe fiu fara a-lu ascultá, pentrucá se sustiene, cá fiacare fiu este demnu de pedépsa, daca tatalu seu nu este multiamitu cu elu.

Supunerea fiuluu facia de tata nu incetéza nici odata, pana cand traiesce. Gresielele, cari le comite fiulu facia de tatalu seu nu se potu seusa nici odata. Dar daca se intempla, ca fiulu sè-se faca vinovatu de vre unu delictu facia de tatalu seu, atunci se pedepesce cu cea mai mare asprime. In unu astfelu de casu totu tienutulu se afla in cea mai mare iritatiune. Imperatulu insusi face atunci judecata, care de regula este infortória. Fiulu deaca se sfasiia in bucáti, cas'a si tóte ale lui se nimicescu, ér sfansionarii tienutuluu se depunu, din motivu, cá numai sub o administratiune rea póte comite unu fiu o fapta atât de ingrozitória facia de tatalu seu.

Tatalu are putere nemarginita preste fiii sei desi de altcum pruncii se privescu de o binecuvéntare a ceriulu. Cu tóte acestea tatalu face cu ei ce voiesce. Elu are dreptulu a-i espune, séu a-i omori, fara a-lu pedepsi cineva pentru acést'a. Espunerea prunciloru se practica si astadi. Acestei espuneri cadu jertfa mii de prunci. Sapunerea prunciloru facia de tata nu are intru atât'a o valóre morala, prin ea se intentionéza mai multu deprinderea tenerimei la supunere neconditionata facia de statu si facia de organele lui.¹¹⁾

Famili'a este in Chin'a centrulu vietii morali, si sanctuariulu vietii intregi. De aceea casatori'a se bucura de o mare stima. Poligami'a mai domnesce si astadi in China, dar se face mare diferentia intre femeia legítima si celelalte.

Casatori'a se privesce de o detorintia morala, de la care omulu virtuosu nu se póte subtrage. Celu ce nu se casatoresce este omoritoriulu némului seu.¹²⁾ Cu tóte acestea femeia nu este egalu indreptatita cu

1) Schmidt Geschichte der Pädagogik I, 6.

2) Dittes Geschichte d. Erz. u. Unterrichts §. 4.

3) Dittes loculu citatu.

4) Pfeiderer die Religion 2. Cap. 7 si Wuttke Sittenlehre I, §. 7.

5) Schmidt opulu citatu.

6) Stöckl Gesch. d. Päd. §. 3.

7) Pfeiderer loculu citatu.

8) Stöckl loculu citatu.

9) Wuttke christl. Sittenlehre I §. 7.

10) Dittes loculu citatu.

11) Stöckl loculu citatu.

12) Schmidt loculu citatu.

barbatulu. Ea detoresce barbatului cu supunere neconditionata, este chiamata a-i servi, si elu are pana in diu'a de astadi dreptulu de a o vinde. Femeile din clasele mai inalte trebuie sè-se supuna, conform unei datine vechi, a li se sluti picioarele, prin aceea, cà li se incovaia degetele de la picóre ca se nu póta stá si umbla timpu mai indelungatu. Femei'a este avisata a trai in casa, pe carea nu o póte parasí decát in casuri rari si carea din motivulu acest'a se si numesce „temnitia a femeii.“

Diferinti'a între barbatu si femeia se aréta inca de la nascere, si se observéza in intregu timpulu educatiunei. Cand se nasce unu pruncu se pune la usia unu arcu si o sagéta, ér cand se nasce o féta, se pune bumbacu si fuse. Pruncii de partea barbatésca se infasia in scutecele cele mai fine, ér fetitiile in sdrentie, si daca intrebi unu tata, câtii prunci are, elu ti-spune numai copii. Instructiunea feteloru se restrange numai la deprinderea in lucrurile casnice. Din anulu alu 10-lea nu le este permis a iesí din casa, ér cand ajungu etatea de 20 de ani se marita. Femeile fórte raru sciu ceti si scrie.

(Va urmá.)

Educatiunea estetica.

Centrulu tuturor functiuniloru psihice e simtiementulu, prin care strabate atât intieleginti'a cât si voi'a, ca aceste facultati se capete tari'a si caldur'a intima. Prin simtiementu ne facem intipuiuri despre lumea interna, despre obiecte, cari se afla in sufletulu nostru. In simtiementu sufletulu nostru si-cuprinde relatiunea formatiuniloru sale catra sine insusi, adeca dispositiunea, in carea se afla asediatu percependu functiunile sale au din parte placuta, neplacuta ori si mestecata.

Facultatea simtiementului are mare influentia asupra firei nóstre. Acórdele internului impressiunéza si asupra celoralalte puteri omenesci. Afectele si patimile stricatióse nu numai cà ruinéza sanatatea, ci devinu periculóse atât pentru viéti'a spirituala, cât si pentru cea morala mai vertosu. Póte cineva progresá pe terenulu culturalu, déca nu se scie insufletí pentru totu ce e frumosu si sublimu in lumea ideala si materiala? Este acél'a in stare a se luptá pentru dreptate, egalitate si fratietate, si astfelu pentru binele comunu, déca anim'a lui e rece ca mórtea, si nesimtiétória ca materi'a? Óre póte fi vorb'a de ajutorarea nenorocitoru, a persecutatiloru de sórte, déca strigatele si rogárilu acestor'a nu gasescu in anim'a nóstra resunetu viu?

Intr'adeveru, trebuie se recunóscemu, cà simtiemintele frumóse si nobile, ne împiedéca cu taria in implinirea fapteloru nemorali, neumane; ele ne abtíen de la datine urite si stricatióse pentru essistinti'a nóstra, si astfelu ne stimula la o viétia mai démna de scopulu nostru sublimu.

Nu suferé deci nici o indoéla, cà cultivarea simtieminteloru e de mare importantia. Ce e dreptu, omulu aduce cu sine pe lume germenii diferiteloru simtieminte, cari se deosebescu fórte conformu individualitatiloru diverse din lume. Cu tóte acestea, educatiunea póte face multu; ea e in stare a cultivá si perfectioná simtiemintele folosítorie, éra pre cele stricatióse a le împiedéca in desvoltarea loru. Adesea prin procedura gresita s'au nimicitu simtiemintele cele bune; anim'a copilului s'a desvoltatu in directiuni periculóse destinatiunei omenesci. Efectele unei ase-

menea proceduri sunt fórte triste, producu neindestulire, neajunsuri si suferintie, si de comunu cele mai mari fapte nemorali.

Se pretinde deci, ca se influentiámu cu precugetare asupra simtiementului, si rezultatele nóstre voru fi binecuventate.

Sum'a tuturoru dispuzetiuniloru si deprinderiloru pentru de a cultivá simtiementulu, cu scopu, ca individulu se fia petrunsu de totu ce e frumosu in lume, se numesce educatiune estetica.

Impartirea educatiunei estetice.

Pentru ca cultivarea facultatii simtiementului se fia cât mai temeinica, trebuie se tienemu contu de natur'a ei, carea se manifesta in directiune: a) simtuala séu corporala, b) intelectuala si c) religiósa.

In conformitate cu natur'a simtiementului, educatiunea estetica se subimparte:

- a) in educatiunea simtieminteloru corporali;
- b) in educatiunea simtieminteloru intelectuali, si
- c) in educatiunea simtieminteloru religióse.

I.

Educatiunea simtieminteloru corporali.

Simtiemintele corporali séu si animalice se básiza pre simtiulu propriu, si sunt escitate prin fenomenele fizice. Aceste simtieminte se manifesta: in placere, voia, si in displacere séu urítu, precum starea corporala e bine séu reu impressiunata.

La cultivarea acestoru simtieminte sè se observe urmatóriile:

1. Se nu iritámu pré tare aceste simtieminte, voidu a procurá copilului o stare placuta, voiósa, càci ele pré usioru degeneréza si devinu isvórele multoru rele din lume. Defectele educatiunei gresite sunt si in privinti'a acést'a fórte stricatióse si nimicitóre pentru linisea inimei. Multi credu cà placerea simtuala trebuie si atítiata pe cale nenaturala, ca copiii se fia pururia voiosi, si nu prevedu urmárilu cele rele. De multe ori parintii insii se facu caus'a caderei si a nefericirii copiiloru loru. Prin pupaturi, jocuri, carti ilustrate, si alte midilóce slabe, credu unii a desvoltá in copilu placerea, voi'a, si nu recunoscú, cà chiar prin asemenea procedura se nasce displacerea si supararea. Nu noi se iritámu simtiemintele, ci se le dáu o astfelu de directiune, ca copilulu insusi, prin activitate propria sè-si procure placere predominata de ratiune, càci atunci simtiemintele corporali infrumsetiéza viéti'a.

2. Condamnandu inse iritarea simtieminteloru fizice, se nu voimu ale împiedéca in desvoltarea loru naturala, séu dóra ale si nimici inca in germene, càci prin o procedura ca atare periclitámú esistinti'a simtieminteloru intelectuale, fiindu corpulu organulu séu instrumentulu spiritului.

3. Sè tienemu contu de mesur'a receruta, adeca se nu lasámú, ca aceste simtieminte se tréca preste marginile si prescriptele ratiunei. Acést'a regula sè se observe atât facia de partea placuta, cât si facia de partea neplacuta a simtieminteloru fizice. E bine, déca potemu pregati copilului o stare placuta, voiósa; dar se nu trecemu preste mesura, càci atunci se nasce pletecitur'a, o ametiala óre care in capu, copilulu se uita de marginile bunei cuviintie devine desfrenatu, viitorulu si detorintiele sale, l'au parasitu cu totul; cainti'a amara si displacerea ruinatória lu-persecuta mai tardiu. „De aceea educatiunea trebuie sè se nevoiéscá intr'acola, ca simtiemintele de placere

ale copilului se le straforme in seninatate durabila, prin urmare se pretinda voia buna moderata, éra nu desfrenare. A suride e mai frumosu, decât a ride, hohotele sunt necuviinciose, bá chiar si nemorale, déca se prefacu in datina. Graduri mai nalte ale voiei bune trebuie se fia radecinile vietii, éra nu viptulu de tóte dílele, — dice fórte la locu Curtman. Asemenea stá tréb'a si cu partea neplacuta; ea inca are sè se supuna prescripteloru ratiunei. Educatiunea e chiamata a delaturá superarea adanca. Modulu celu mai rationalu intru ajungerea scopului e a dadá pre copilu, ca se supórte cu taria suferintiele, cari l'au impresoratu; sè-i arete, cà elu este predominante asupra loru, si cà dela elu depinde delaturarea necasuriloru. „In mesur'a, iu care ti-se inmultiescu suferintiele, ti-cresce tarí'a de ale poté suportá,“ — dice Lavater. Incuragiarea este unu midilocu fórte bunu d'a impiedecá displacerea in luarea unoru dimensiuni mai mari. Din contra compatimirea grabnica, nerationala strica multu, produce incredere. Plansulu celu tare alu prunciloru e cam de comunu rezultatulu tractarei gresíte. Mam'a spariósa se lasa sedusa de strigatele copilului, grabesce la elu, lu-mineréza, i canta, se jóca cu elu; acést'a stare e pré placuta copilului, voiesce a se impartasi mai desu de ea, si déca nu i-se implinesce voi'a, miculu e tiranu, plange, pana nu mai póte. Déca mam'a s'ar aretá cu nepasare la plansulu fara de cauza insemnata, atunci nici copilulu nu s'ar rupe cu plansulu. Mesura in tóte si preste totu!

II.

Educatiunea simtieminteloru intelectuali.

Simtiemintele intelectuali sunt agitatiunile spiritului, cauate prin imaginatiune, pricepere si ratiune. Aceste simtieminte sunt mai nobile, si ele tientescu la unu scopu mai sublimu. Prin simtiemintele intelectuali omulu e stimulat si insufletitu pentru fapte alese in directiunile frumosului, adeverului si a bunului. Petrunsu de aceste simtieminte, vom poté inaintá pe terenulu culturai si sciintiei. Artele cele frumóse, inventiunile, sistemele diferite in sciintia, n'ar poté fi imbracaciasiate cu caldur'a receruta, déca simtiemintele intelectuali nu s'ar cultivá si perfectioná precum se cade.

De aici resulta, cà simtiemintele aceste trebue ingrigite si cultivate intru realizarea scopului.

Pentru ca inse acést'a se ne succéda cât mai temeinicu, avemu de observatu urmatóriele:

1. Se tienemu contu de simtiemintele isvorite din imaginatiune, cari se numescu simtieminte estetice in intielesulu strinsu alu cuventului. Aceste simtieminte au de scopu realizarea frumosului in tóte productele fantasiei. Educatiunea sè se nevoiesca a desvoltá si cultivá in copilu in deosebi gustulu esteticu, si astfelu a pregatí pre individu pentru insufletirea facia de totu ce e frumosu in lume. Celu ce scie apretiui productele frumóse ale fantasiei, acél'a totodata dá dovéda viua despre simtiemintele sale frumóse si despre gustulu seu esteticu. In lips'a desvoltării rationale a simtieminteloru estetice, omulu nu are nici o alipire facia de obiectele cele mai incantatórie, trece nepasatoriu pe langa locurile cele mai romantice; pe elu nu-lu insufletiesce nimic'a. Acést'a apoi nici nu-e omulu progresului. Se desvoltámu deci gustulu esteticu, ca acést'a sè se vedéca in tóte directiunile, si se fia predominante in tóte lucrurile nóstre!

2. Se cultivámu simtiemintele purcese din pricepere, cari se numescu curatu intelectuali. Aceste simtieminte stimula pe omu la scrutarea si iubirea adeverului in tóte si preste totu. Celu ce e petrunsu de aceste simtieminte, urméza vócei adeverului; nu se indestulesce cu fenomenele, ci scrutéza essenti'a obiecteloru. Aceste simtieminte escita in omu dorulu dupa sciintia si cultura. Sè desvoltámu de timpuriu aceste simtieminte, cà copilulu in tóte faptele sale se fia petrunsu de vócea adeverului, si se nutrésca unu doru nestemperatu dupa cultura si sciintia.

3. Asemenea atentiune merita simtiemintele purcese din ratiune, cari se numescu morale. Educatiunea se grigésca, ca copilulu se simtiésca placere intru implinirea cu acuratétia a legiloru prescise. In tóte faptele sale se fia petrunsu de prescriptele ratiunii, càci numai asia procede mai siguru pe calea binelui. Simtiemintele morale se manifesta mai antáiu ca simtieminte simpatetice, de alipire. La aceste se fim cu deosebita privire, càci ele sunt gemenele vietii morale. Déca observámu, cà copilulu are alipire spre lucruri rele, slabe si nedemne de omu, atunci educatiunea sè se nevoiesca a-lu conduce cu precautiune la bine. Datin'a si esemplulu functionéza aici mai productivu. Educatoriulu se fia atentu la tóte intreprinderile copilului, càci astfelu se va convinge despre directiunea buna séu rea a simtieminteloru copilului. Dar mai pre susu de tóte educatoriulu se vorbéca si prin esemple vii, se arete copilului insemnata demnitátii omului; si se-i spuna, cà demnitatea nóstra nu ne lasa se facemu lucruri slabe, se calcámu legile ratiunii, si se ratecimu pe calea reului.

III.

Educatiunea simtieminteloru religióse.

Culmea simtieminteloru nóstre sunt simtiemintele religióse, si stau intru impreunarea cu Ddieu; ele sunt echoulu divinu in internulu nostru. Simtiemintele religióse ne innaltia din lumea acést'a la creatoriulu ei — la Ddieu; ele ne facu a recunósce bunetatea si iubirea nemarginita a lui Ddieu, si totodata prin simtiemintele religióse ni se nobilitéza anim'a, spiritulu se luminéza, tóta viéti'a nóstra devine mai sublima.

La cultivarea simtieminteloru religióse esemplulu este factorulu principalu. Prin esemplu dovédéca educatoriulu copiiloru, cà se apropia cu iubire adeverata càtra Ddieu, carele pentru nenumeratele sale binefaceri pretinde de la omu numai iubire. Déca implinesce acést'a, atunci e fórte naturalu, cà si copii si-voru consacrá inim'a lui Ddieu, si in tóte voru impliní voi'a lui.

Dr. Lazaru Petroviciu.

Despre oculare.

Fiindu acum timpulu ocularei, si audindu pe mai multi dicendu, cà nu le pré succede acésta nobilitare, me affu indemnatu a dá aci câteva indrumári.

Ocularea o recomandu din mai multe cause, si adeca:

- a) pentru cà tempulu ocularei tiene 3—4 luni;
- b) in tempulu acést'a atát gradinariulu de profesiune, cât si invetiatorii, sunt mai pucinu ocupati;
- c) e mai usióra lucrare decât alte nobilitári, si prin urmare si mai spornica;

d) e mai efina, căci afara de unu cutitu finu si teiu de legatu, nu se recere alt'a, — ceara nu trebuiesce; —

e) spre asigurarea succesului se potu pune odata 2—3 muguri;

f) daca nu se prinde nu e pomulu stricatu, căci nu se taia nimicu, si se pôte de nou nobilitá inca in acea véra.

Deducemu: ocularea are preferintia preste tóte celelalte metode de nobilitare.

Ocularea e cu ochiu manatoriu si cu ochiu adormitu. — Cu ochiu manatoriu este aceea, carea se oculeza in finea lui maiu séu in iuniu si cresce inca in acea véra; ér cu ochiu adormitu, carea se întempla in iuliu, augustu si septemvre, ba uneori si in octomvre, astfelu ochiulu numai se tamaduesce pe tulpina, dar nu cresce pana in primavér'a urmatóre, — aci nici selbateculu nu se rétéza pana in primavér'a urmatóre.

Eu folosescu amendoue oculările dupa impregiurări, precum: ochiu manatoriu mai vertos la rugitie, căci oculandu-se tempuriu unele soiuri inflorescu inca in vér'a aceea, ér cari nu se prindu le oculezu cu ochiu adormitu. — La pomi nu e recomandabila ocularea tempuria cu ochiu manatoriu, căci pucinu cresce, nu se invertosiesce (inlemnesce) din destulu si preste iérna inghiétia, — dar si daca nu inghiétia, ochiulu adormitu lu-intrece in primavér'a urmatóre, si are o crescere mai frumósa, mai puternica decât din crenuti'a crescuta din ochiu manatoriu inca in vér'a trecuta. — Din ochiu adormitu cresce in decursulu unei veri mladiti'a de 1—2 m.

Lucrarea insasi mai bine se pôte invetiá din vedere decât din descriere, bá eu dicu, că din descriere nici nu se pôte invetiá, pentru aceea nici nu o voiu descrie, ci voiu dá numai unele indrumări practice.

Unii deslipescu cu mugurulu nobilu numai cój'a de pe mladitia, pe cand altii taia mugurulu cu lemnu de mladitia si lu-subtie apoi frumosu cu cutitul si asiá lu-baga in pomisorulu selbatecu. Prin modulu acest'a din urma dobandimu: că potemu folosi mai multi muguri (mugurii sunt mai bani cam la mediloculu mladitiei), — lucrulu e mai spornicu, — si fiindca este catra cóje si lemnu mugurulu nobilu resista mai multu tempu uscatiunei pana primesce sucu dela trupin'a pomului, deci si succesulu e mai siguru. — Eu folosescu metodulu din urma si inca cu succesu fórté imbucuratoriu.

Succesulu depinde si dela tempu. — Nici cand se nu oculámu pe tempu umedu, ci mai vertosu pe tempu caldurosu si mai bine in órele cele mai calde. Pe tempu umedu e dreptu că suculu pomiloru e mai estinsu, inse tocmai estensiunea aceea face de e si mai subtire; éra in tempu caldurosu fiindu mai concentratu suculu si adunandu-se in loculu oculatu, acelu sucu se si inchiéga mai grabnicu si se silesce a tamadui loculu taiatu.

Pe lemnu de 2—3 ani se potu oculá: merii, perii, gutuii, prunii, caisinii, porumbii, mandulii, fragarii si nucii; — ér in mladitie tenere crescute in vér'a acest'a sè-se oculeze ceresii si visinii, deórace s'a constatau, că aceste soiuri oculte in lemnu betranu rareori se prindu. — Rugii (rosarii, rosa canina), se potu oculá si pe lemnu betranu si in mladitie tenere — dupa impregiurări, — elu succede in amendoue. — Rugii si nucii numai prin oculare se potu nobilitá cu succesu.

Cam la 10 dile dupa oculare sè-se caute si sè-se deslege legatur'a, si de nu s'a prinsu e uscatu mu-

gurulu, ér de e prinsu, mugurulu e verde si coditi'a foiei cade séu au caditu jos, acum e bine sè-se deslege si sè-se lege de nou inse se nu fia strinsu.

Totvaradia in iuniu 1879.

N. Avramu
investiatoriu.

D i v e r s e.

* **Esamene publice.** Ieri se finira esamenele publice cu despartimentulu preparandialu alu institutulu pedagogico-teologicu rom. ort. din Aradu. La esamene asisti P. S. Sa, dlu Episcopu diecesanu si comissiunea anchetaria esmisa de sinodu.

* **Numerulu investiatoriloru romani** dela cursulu supletoriu din Aradu pentru studiulu limbei magiare este de 220 si 4 investiatorese. Dupa informatiunile ce posedemu s'au respinsu mai bine de 400 investiatori romani. Despre celelalte, ce le amu mai observatu, vomu reportá cu alta ocaziune.

† **Necrologu.** VLADU STREVOIU, economu din Zernesci, dupa o scurta suferintia din caus'a betranetiloru si dupa primirea sfințeloru taine a reposatu dumineca in 24 iuniu (6 iuliu) a. c. in etate de 67 ani. Despre acésta trista întemplantu cu inima plina de durere incunosciintéza fii si ficele reposatulu pe toti cunoscutii si amicii. Osemintele reposatulu se asiediara la loculu de eterna odihna in 26 iuniu a. c. la 11 óre a. m. Cand luámú notitia despre acestu casu tristu, notámú, ca reposatulu érá unulu din cei mai de frunte ómeni ai comunei Zernesti, si că in totu decursulu vietii a fost condusu de o singura ideia: de a dá o crescere cât se pôte mai buna filorú sei, unu lucru, carele i-si succese, vediendu inca in viétia pe unulu advocatu si deputatu dietalu, ér pe alu doilea gimnasistu si teologu absolutu. Fie-i tieran'a usióra!

* **Comissiunile** corporiloru legiuitórie ale Romaniei esmise pentru a prepará proiectele pentru revisuirea art. 7 din constitutiune, au presentatu in acésta privintia propunerile, ce urméza.

* **Propunerea** presentata de comissiune Camerei suna: „Streinulu, de orice credintia religiósá, pôte dobandi insusirea de cetatiénu romanu, indeplinindu conditiunile si formele urmatórie: Va adresá catra Domnu cererea sa de naturalisare, aretandu capitalurile, statulu seu, profesiunea séu meseri'a ce esercita si vointi'a de a-si statornici domiciliulu pe teritoriulu Romaniei. Daca dupa o asemenea cerere, petitionariulu vá locui diece ani in tíera, si daca prin purtarea si faptele sale va dovedí, că este folositoriu tierii, corporile legiuitóre i-vor puté acordá inpamentanirea. Vor puté fi scutiti de stagiulu de diece ani, acei cari vor fi facutu tierii servitii importante, cari vor fi adusu in tíera industriei, inventiuni utile séu talente distinse, cari vor fi fondatu in tíera stabilimente mari de comerciu séu de industrie. Asemenea vor putea fi scutiti de stagiulu de diece ani, streinii nascuti si crescuti in Romani'a, din parinti nascuti in Romani'a, si cari nici unii nici altii nu s'a bucuratu vreedata de o protectiune streina. Impamentanirea nu se pôte acordá decât in modu individualu, prin lege votata cu majoritate de doue treimi de corporile legiuitóre, sanctionata si promulgata de Domnu. Insusirea de romanu se conserva si se perde conformu dispositiuniloru cuprinse in codicele civile. O lege speciala va determiná modulu, prin care streinii si-vor putea stabili domiciliulu pe teritoriulu Romaniei. Acei ce nu

se bucura de plenitudinea drepturilor de cetățienii romani, nu pot în alt mod dobândi imobile rurale în România decât numai prin moștenire ab-intestat.

* **Propunerea** comisiunii senatului este următoarea: „Cei ce vor voi a se naturaliza în România vor fi datori a cere naturalizarea prin suplica către Domnu, a aduce renunțarea în scris de la protecția străină și probe autentice, că a fost cetățienii, bucurându-se acolo de toate drepturile civile și politice, așezându-se acolo de toate drepturile civile și politice, exercitând și voința de a stabili domiciliul pe teritoriul României. Dacă solicitatorul, după o asemenea cerere, va locui diece ani în țară, și dacă prin purtarea și faptele sale va dovedi că este folositorii țării, Adunările Legiuitorie, după inițiativa Domnului, i vor putea acorda decretul de naturalizare, care va fi sancționat și promulgat de domnu. Cu toate acestea, va putea fi dispensat de stagiul de diece ani, cel care ar fi făcut țării servitii importante sau ar fi adus în țară o industrie, o invenție utilă, talente distinse, sau care ar fi format în țară stabilimente mari de comerț sau de industrie. Se pot asemenea dispensa de stagiul, străinii cari au servit sub stindardul României; această dispensa se aplică numai pentru trecut; asemenea și cei născuți și crescuți în țară și esiti din părinți asemenea născuți și crescuți în țară, dacă nici părinții, nici fiii nu au fost supuși la nici o protecție străină și s'au supuși la toate serviciile Statului. Art. 8. 9 și 16 din codul civil, privitoriu la naturalizare, se abrogă. Numai românii și naturalizații romani sunt singurii, cari se pot bucura de drepturile politice și comunale. Proprietatea imobiliară rurală nu va putea fi dobândită decât de cetățienii romani. Cetățienii romani nu se pot capeta decât cu majoritatea de două treimi a votantilor din fiecare Corp Legiuitoriu.

* **Starea poporului turcescu** o descrie marchizul de Salisbury în următorul mod: „... Relele existente sunt moștenirea mai multor secole; sunt tradițiunile poporului; ele au petrusu în inimele acestuia, și dacă e se fia vindecate, această vindecare nu se poate face prin oameni politici sau diplomați. Este cu totul nefolositoriu a mai spori intervențiile diplomatice, căci în acest mod nu se va putea schimba caracterul și temperamentul poporului. Constatu încă, că sistemul decimilor, este un mare abuz, dar nu se poate desființa odată. Corupțiunea funcționarilor, după mine este mai mult o chestiune de trecut decât de actualitate. Reul principal, de care suferă Turcia astăzi, este completă desorganizare a societății din Asia mica, de oțare Turcia nu dispune de puterea trebuincioasă, pentru a infrana obiceiurile de brigantii ale semintelor nomadice de aici. Desi pe deoparte incriminările cari se aduc în acest punctu Turciei, că nu si-ține promisiunile, sunt adevărate, de alta parte Turcia nu are înse mai puțină dreptate, când declara, că nu poate chełtu bani pe cari nu-i are. Nu mai după ce binecuvântările păcii vor fi înlocuit relele războiului, va fi în stare și Turcia de a-si implini promisiunile. Amu cetiu, mai de curendu, unu diariu ce apare în Asia mica, în care amu gasitu aceste rânduri: „În multe parti ale țării domnesce fometea, adevărată fomete este înse cea de oameni.“ Războiul a înghitit sute de mii de oameni și va trebui se treca încă multu timp, până când se vor închide acelea rane. Amu făcutu mențiune de acestea fapte, spre a ve averta, că nu putem aștepta de la Turcia ruinată prin război aceea, ce amu putea

astepta de la unu popor creștinu, a cărui bună stare nu este pusă în jocu.

Rectificare. În numărul trecut s'a strecurat o eror de tipar pe făcia prima în a două colona, în sirul alu diecelea. Acolo se dice „Ei se respinsera“, este înse de a se ceti „Mare parte din ei se respinsera“.

Concurs.

Se escrie concursu pe stațiunea invetiatoreasca gr-or. din **Ciacov'a**, protopopiatulu Timisiorii cu terminu până în **4. Augustu st. v. a. c.** Salariu anualu 500 fl. — 10 metri lemne, 2 jugere și jumătate pamentu de semnatu, cartiru liberu, din lemnele susamintite are și școl'a a se încaldi. Recurentii au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei — de calificatiune și atestatu de moralitate — pre langa limb'a maternă se scie unguresce și nemtiesce a propune, se mai recere a sci Not'a de cantare, înainte de alege a se se presinte în vre o duminica în biserica spre a-si averta desteritatea în cantari și tipicu. Recursele adresate comitetului școlasticu către presedintele **Ilie Ioanovicu**.

Ciacova în 24 iuniu 1879.

Comitetulu școlasticu.

În contielegere cu **D. Mita Dolga** inspect. de școle.

Pentru deplinirea stațiunii invetiatorești devenita vacanta în comun'a **Araneagu**, inspectoratulu Agrisiiului, cottulu Aradu cu terminu de alege pe **15. iuliu a. c.** — Emolumintele sunt: în bani 120 fl. v. a.; 16 jug. pamentu aratoriu, pentru lemne 30 fl. v. a., pentru încalditulu școlii 12 fl., pentru conferințele invetiatorești 8 fl., dela imormentari 60 cr. și cortelu liberu cu gradina. — Doritorii de a ocupă acestu postu sunt poftiti a-si trimitte recurselu lor instruite cu testimoniulu preparandialu și de calificatiune, și atestatu despre purtarea morală de până aci — adresata către comitetulu parochialu — inspectorului șc. până la **12. iuliu a. c.** per **Pankota** în **Szöllös-Csigherél**; era până la alege se se presinte la biserica pentru a-si averta pracs'a în cantare și tipicu.

Araneagu 13. iuniu 1879.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine **Demetriu Pop'a** insp. școl.

Se escrie pentru alegerea de invetiatoriu la clas'a a **II. superioara gr. or. rom.** din comun'a **Agrisiiu**, inspect. Agrisiiului, cottulu Aradului cu terminu de alege pe **20. Iuliu a. c.** Emolumintele sunt 350 fl. v. a., pentru cortelu 50 fl., 5 orgii de lemne, dela imormentari 50 cr. scripturistici și spesele conferințelor invetiatorești după necesitate. Doritorii de a ocupă acestu postu va produce: testimoniu preparandialu și de calificatiune, și se aiba celu celu puțin 2. clase gimn. nu altcum prin unu atestatu dela inspectiunea școlară se arate calcululu ce l'au meritatu la ultimulu esamenu cu tenerimea școlară și în fine se produca și atestatu despre purtarea morală de până acum, apoi recurselu astfelu instruite-adresate către comitetulu paroch. până la **18. Iuliu** se se trimita inspect. școl. per **Pankota** în **Szöllös-Csigherél**; era până la alege, se se presinta la S. biserica ca se-si arate desteritatea în cantare și tipicu.

Agrisiiu 24. Iuniu 1879.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine **Demetriu Pop'a**, inspect. școl.

Pre bas'a concessiunei consistoriale de datulu 24. maiu 1879. Nr. 370. bis. referitorie la supraedificarea, respective la renovarea bisericii gr.-or. rom. din comun'a **Csebz**a, comitatulu Torontalu, langa Csacova, subsemnat'a comunitate bisericesca conform planului si proiectului de spese aprobate de Venerab. consistoriu din Caransebesu deschide concursu de licitatiune minuenda.

Dupa proiectulu de spese in recapitulatiunea sumara a edificandei biserici sunt urmatoarele sume de a se vedé.

1. Pentru lucrulu zidariloru impreuna cu materialu	2987 fl. 68 cr.
2. Pentru lucrululemnariului impreuna cu materialu	1846 „ 48 „
3. Pentru lucrulu mesariului impreuna cu materialu	234 „ — „
4. Pentru lucrulu lacatariului impreuna cu materialu	98 „ — „
5. Pentru lucrulu fairului impreuna cu materialu	154 „ 62 „
6. Pentru lucrulu inducatoriului cu colori impreuna cu materialu	141 „ — „
7. Pentru lucrulu sticlariului impreuna cu materialu	55 „ 50 „
8. Pentru lucrulu tinichiariului si auritura impreuna cu materialu	793 „ 33 „
Sum'a	6310 fl. 61 cr.

Doritorii de a întreprinde zidirea bisericii acesteia sunt avisati a se infacisid in diu'a de licitatiune, care se va tiené in **4. Iulie a. c. st. v.** la 10 ore nainte de amédi, unde pre langa depunerea vadiului usitatu a pretiului de estimatiune se va întreprinde licitatiunea si incheierea contracteloru, cari in sensulu statutului organicu se voru substerne Venerabilului Consistoriu diecesanu spre revisiune si ulterioara aprobare.

Intreprindietorii, carii voiescu a avé cunoscintia mai deapropé despre planu si proiectu, potu veni ori cand pana la diu'a de licitatiune in comuna, a se informá despre aceea dela comitetulu parochialu.

Csebz in 13. iuniu 1879,

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.

Conform dispusetiunei Venerabilului Consistoriu aradanu din 8 maiu a. c. Nrulu 999B se escrie concursu pentru deplinirea vacantei parochii gr.-or. din opidulu **Banatu-Comlosiu**, a in an. tr. reposatului parochu Ioanu Grozescu, — protopopiatulu Banatu-Comlosiului, in comitatulu Torontalu pana la **20. Iulie a. c. st. v.** in care diuva va fi si alegerea. Emolumentele sunt: un'a sesiune parochiala de 30 jugere catastrale aratura cu apartienetorele estravilane gradini; birulu si venitul stolaru legatu; care impreuna computate — in sensulu §-lui 9. punctulu: b. c. d. din regulamentul provisoriu din anulu 1876 prestau o dotatiune sigura receruta pentru parochie de Clas'a I. — deci recurentii au a-si substerne recursele loru adresate catra comitetulu parochialu — inzestrate cu documentele si testimoniile de calificatiune prescrise pentru parochie de antai'a clasa subscrisului protopopu la Banatu-Comlosiu, via N. Kikinda, pana la amintitulu terminu, ér amesuratu §-lui 15. a suscitatalui regulamentu a se presentá in biserica parochiei si a cantá, respective cuventá.

Banatu-Comlosiu, 10. iuniu 1879.

In avu'a contielegere a Comit. Paroch. din 14. maiu si 9. iuniu.

Vichentie Sierbanu
protop.

Stefanu Zsianu
presiedinte.

Nic. Popovicu
not. com. paroch.

Pentru ocuparea parochiei Vacante din **Ternova** protopopiatulu **Vilagosiului** — **Siria** — se escrie concursu pana la **20. Iuliu a. c. st. v.** in care di va fi alegerea. Venitele parochiei sunt: una sessia pamentu, biru si stole dela 220 case; si fiindca alegendulu are a fi si docinte, ca atare are salariulu: quartiru, gradina, 6 orgii de lemne si 50 fl. v. a. Recurentii sub durat'a concursului se voru presentá la biserica a-si aratá desteritatea sd in predica, cantari si tipicu, recursele bine instruite cu documintele recerute unei parochii de clas'a a dou'a le voru substerne pe calea oficiului protopopescu.

Ternova, 17. iuniu 1879.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea **Georgiu Vasilieviciu** protopopu.

Pentru statiunea invetiatorésca de la scól'a a II. gr. or. din **Jenopolea** — **Borosineu** — in inspectoratulu Jenopoliei, se escrie concursu cu terminulu de alegere pe **22. Iuliu a. c. st. v.** Salariulu este: 300 fl. v. a., 12 fl. pentru scripturistica, 12 fl. pentru conferintiele invetiatoresci, 10 orgii de lemne, din care se va incaldi si scól'a si quartiru liberu. — Recurentii au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei si de calificatiune, atestatu despre conduit'a loru de pona aci, se recere, cá in vre-o domineca ori serbatóre pana la diu'a alegerei se-se presenteze la st'a Biserica. cá se-si arete desteritatea in cantarile bisericesci si tipicu. Recursele adresate comitetului parochialu se vor trimite inspectorelui scolariu Nicolau Beldea in Borosineu.

Borosineu 22. iuniu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Nicolau Beldea** inspectoru.

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a **Chesea** inspectoratulu Belului. Emolumentele sunt in bani 84 fl.; 16 cubule de bucate, jum. grau, jum. cucurudiu, 70 fl. pentru fanu si pae, si 6 stangini de lemne, din care are a se incaldi si Scól'a, quartiru cu gradina de jumetate jugeru. Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si tramite recursele loru indiestrate cu testimoniulu de calificatiune, testimoniulu celu putinu despre absolvirea a loru 3 clase gimnasiale precum si atestatu despre conduit'a loru morala de pana aci. Astfeliu gatite au a-le adresá „Inspectorului cercualu D. Iosifu Pintia p. u **Hollod** in **Gyanta** pana in diu'a de **15. Iuliu st. v.** cand se va tiené si alegerea.

Chesea la 14. maiu v. 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Iosifu Pintia** inspectoru scol.

AVISU.

Am onóre a incunoscintia pe onoratulu publicu din Aradu si provincia, cá dela 1. Iuliu a. c. mi-am mutatu locuinti'a din etagiulu II. in etagiulu I, de catra strada in aceeaasi casa. **Piati'a principala, cas'a RECK, vis-à-vis de oficiulu telegraficu.**

Órele de ordinatiune dela 2—4 dupa amédi.

Dr. G. Vuia

Doctoru in Medicina si Chirurgia, Magistru de Obstetricia (mositu) si Oculistu in Aradu.